

Muistio

18.12.2024

VN/32691/2024

Ehdotus opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen liitteen muuttamisesta

1. Nykytila ja asetusehdotuksen pääasiallinen sisältö

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) mukaan ammatillisina tutkintoina voidaan suorittaa ammatillisia perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja. Ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta säädetään ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta annetulla opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella (680/2017, jäljempänä tutkintorakenneasetus). Tutkintorakenneasetuksen liitteessä luetellaan ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteeseen kuuluvat ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot.

Tutkintorakenneasetusta on muutettu viimeksi opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen liitteen muuttamisesta (1031/2023), joka tuli voimaan 1.8.2024. Muutosasetuksella muutettiin asetuksen liitettä siten, että joitakin tutkintojen nimiä päivitettiin.

Tällä asetusehdotuksella ehdotetaan muutettavan asetuksen liitettä siten, että sosiaali- ja terveysalaan liittyviä tutkintoja yhdistettäisiin.

2. Asetuksenantotoimivalta

Asetuksenantotoimivalta perustuu ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 6 §:n 1 momenttiin.

Mainitun lainkohdan mukaan opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella säädetään, mitkä ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot kuuluvat ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteeseen.

3. Yksityiskohtaiset perustelut

Asetuksessa ehdotetaan yhdistettävän sosiaali- ja terveysalaan liittyviä ammatti- ja erikoisammattitutkintoja. Mielenterveys- ja päihdetyön ammattitutkinto, terveysalan

ammattitutkinto ja vammaisalan ammattitutkinto poistuisivat tutkintorakenteesta 31.12.2026. Kyseisten tutkintojen osaaminen sisältyisi jatkossa asetukseen 1.1.2027 lisättävään *sosiaali- ja terveysalan ammattitutkintoon*.

Immobilisaatiohoidon erikoisammattitutkinto, kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen erikoisammattitutkinto, mielenterveys- ja päihdetyön erikoisammattitutkinto ja vanhustyön erikoisammattitutkinto poistuisivat liitteestä 31.12.2026. Näiden tilalle liitteeseen lisättäisiin *sosiaali- ja terveysalan erikoisammattitutkinto* 1.1.2027 alkaen.

Uudistuksen tavoitteena on päivittää sosiaali- ja terveysalan tutkinnot vastaamaan työelämän osaamistarpeita. Muutoksen tarkoituksena on vähentää tutkintojen päällekkäisyyttä sekä vahvistaa niiden merkitystä työelämän osaamisen kehittämisen tapana.

4. Esityksen vaikutukset

Asetusehdotuksella ei ole merkittäviä taloudellisia tai muita vaikutuksia.

5. Asian valmistelu ja lausuntopalaute

Asetus on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä Opetushallituksen tekemän esityksen OPH-2935-2024 pohjalta. Asetusehdotuksesta ei ole pyydetty lausuntoja, koska Opetushallitus on asiaa valmistellessaan jo saanut lausuntoja siltä osin, kuin on ollut tarpeen. Uudistus oli lausuntoajalla 13.12.2023–31.1.2024. Ylivoimainen enemmistö kannatti ehdotettua muutosta. Muutoksen nähtiin selkeyttävän tutkintotarjontaa, lisäävän tutkintojen vetovoimaisuutta ja lisäävän työelämälähtöisyyttä, jossa voidaan joustavasti rakentaa osaamiskokonaisuuksia muuttuviin työelämän tarpeisiin. Muutoksen etuna nähtiin myös tutkintojen määrän väheneminen, päällekkäisyyksien poistuminen sekä mahdollisuus suorittaa yksittäisiä opintokokonaisuuksia täydennyskoulutuksen omaisesti. Kaikille yhteisen tutkinnon osan katsottiin varmistavan yleistä pohjatietoa ja siten myös tasaistavan alan toimijoiden laatua. Koulutuksen järjestäjät näkivät muutoksen etuna yhteisten kokonaisuuksien kehittämisen sekä järjestämislupien helpottumisen.

Muutosta vastustaneet tahot katsoivat, että tutkintojen sisältö on liian erilaista eikä yhdistäminen on mielekästä. Huolta esitettiin muun muassa siitä, säilyykö tutkintojen merkitys ammattitaidon syventämisessä työelämän tarpeisiin vai heikkeneekö tutkinnon ammattitaito. Kaivattiin myös enemmän tietoa vaikuttavuudesta sekä tutkintojen sisällöistä. Muutosta vastustaneet lausunnonantajat näkivät hyötynä tutkintojärjestelmän selkeytymisen, mutta huolena on eriytyneen opintosisällön jäävän pieneksi.

Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastusyksikössä, koska muutos on yleiseltä merkitykseltään vähäinen.

6. Voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2027. Mielenterveys- ja päihdetyön ammattitutkintoa, terveysalan ammattitutkintoa ja vammaisalan ammattitutkintoa voisi suorittaa 31.12.2029 saakka. Immobilisaatiohoidon erikoisammattitutkintoa, kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen erikoisammattitutkintoa, mielenterveys- ja päihdetyön erikoisammattitutkintoa ja vanhustyön erikoisammattitutkintoa voisi niin ikään suorittaa 31.12.2029 saakka.